

Receive Date:
9/3/2023

Accept Date:
23/9/2023

**Research
Article**

Vol.20, No.2, Serial 38

Autumn & Winter
2023-24

pp.: 18-30

Examining The Mediating Role Of Communication Skills In The Relationship Between Social Identity And Social Adjustment Among High School Students

DOI: 10.22070/TLR.2023.18586.1522

Hamed Massoud Nazarzadeh^{1*}, Tahereh Nakoian², M. Abiha Mikaili³

1. *Department of Psychology, Islamic Azad University, Abdanan, Iran. (Corresponding Author)*
Email: Masuod.nazarzadeh@yahoo.com
2. *Department of Psychology, Islamic Azad University, Shiraz, Iran.*
Email: t.nekooeiyan@gmail.com
3. *Psychology student, Islamic Azad University, Abdanan, Iran.*
Email: Dr.m.nazarzadeh@gmail.com

Abstract

Introduction: Life has grown enormously in the last half century along with rapid population growth and many social and industrial changes. Students should learn to find their place in society and associate themselves with school, community, peers, family and authorities in these rapid social changes and stressful life events. Various factors are related to social adaptation, among which the most important one is social identity. Adaptation is the useful and effective behavior of a person in accordance with the physical and psychological environment, in such a way that not only does it not match the environmental changes and only unconsciously following it is not enough, but it can also influence the environment and change it accordingly. Social adaptation in teenagers is one of the signs of their social identity, it is one of the topics that has attracted the attention of many sociologists, psychologists and educators in recent decades, because adolescence is a sensitive period and social adaptation During this period, the teenager is undergoing extreme emotional, physical and mental changes and has not yet fully developed. For this reason, the delay in emotional maturity may cause serious problems in interpersonal relationships in teenagers and social challenges for them. Social identity is the identifier of that social group or field that a person belongs to and introduces herself/himself to, and in social life, she/he considers herself/himself committed, and loyal to it, and thus causes compatibility between people. The process of acquiring identity is also a developmental task for teenagers, where a person must strive to achieve a unified image of herself/himself. Achieving identity, as the ability to experience one's self as something integrated and continuous over time and acting on it, and reaching a specific and unique definition of oneself, is one of the tasks of adolescence. Identity is a personal framework that is used as a resource to interpret experiences. Communication skills mean certain processes that enable a person to behave in a "decent" way.

Receive Date:
10/12/2023

Accept Date:
21/1/2024

**Research
Article**

Vol.20, No.2, Serial 38

Autumn & Winter
2023-24

pp.: 18-30

Communication skills are closely related to the formation of social identity of teenagers. Adolescents who don't have proper communication skills get lost in communicating with others and forming a social identity. Communication skills are necessary to establish social relationships, because humans need to establish relationships with other humans to continue living. Communication skills are acquired and include verbal and non-verbal skills that a person must learn and use in their personal, work, academic, etc. relationships. Undoubtedly, by identifying the factors affecting social identity, an effective step can be taken to design efficient and practical programs to improve it. According to the above material, in this research, we are looking for this question, does the variable of communication skills have a mediating role in the relationship between social identity and social adaptation?

Method: The present research was conducted with the aim of investigating the relationship between social identity and social adjustment, considering the mediating role of communication skills. The research population was 6570 people, of which 362 people were selected using a simple random sampling method and using the social adjustment questionnaires of California Clark et al. Social Safari Nia et al. (2013) were investigated.

Findings: The strength of the direct effect of social adjustment on social identity was calculated as 0.36, which shows that the correlation is favorable. The t-statistic of the test is also 4.34, which is greater than the critical value of t at the 5% error level, i.e. 1.96, and shows that the observed correlation is significant. The power of the indirect effect of social adjustment on social identity was calculated as 0.45, which shows that the correlation is favorable. The t-statistic of the test is also 5.43, which is greater than the critical value of t at the 5% error level, i.e. 1.96, and shows that the observed correlation is significant. The findings of the research showed that the social adaptation of students has a direct and meaningful relationship with their communication skills and social identity, social adaptation has a direct effect on the social identity of Kerman high school students. Communication skills increase social adaptation in students by improving the understanding of verbal and non-verbal messages and listening skills, communication skills can improve and strengthen social identity in students, social identity increases social adaptation in students. There is a positive and significant relationship between self-positivity and the degree of social acceptance and social adaptation of students in school, the mediating variable of communication skills increases social adaptation, social identity in students and social skills in the relationship between social adaptation and social identity plays a mediating role.

Journal of
**Training &
Learning
Researches**

Receive Date:
10/12/2023

Accept Date:
21/1/2024

**Research
Article**

Vol.20, No.2, Serial 38

Autumn & Winter
2023-24

pp.: 18-30

Discussion and conclusion: It can be said that communication skills can help students to know their own and others' emotions and evaluate them carefully, in this way, they can get more social and emotional support from their environment. Communication skills make students understand many psychological characteristics of themselves and the other party and accept them more clearly. Students who have high social compatibility and social identity are more capable of recognizing their feelings and emotions, for this reason they can better deal with challenges and stress, and they can more easily accept responsibility for their actions and take more responsibility for their work.

Keywords: communication skills, social adaptation, social identity, students

بررسی نقش میانجیگر مهارت های ارتباطی در رابطه بین هویت اجتماعی و سازگاری اجتماعی در بین دانش آموزان

دیرستانی

DOI: 10.22070/TLR.2023.18586.1522

مسعود نظرزاده^{۱*}، طاهره نکوئیان^۲، ام ایها میکائیلی^۳

۱. گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، آبدانان، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: Masuod.nazarzadeh@yahoo.com

۲. گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران.

Email: t.nekooeiyan@gmail.com

۳. دانشجوی روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، آبدانان، ایران.

Email: dr.m.nazarzadeh@gmail.com

چکیده

مقدمه: زندگی در نیم قرن اخیر همراه با رشد سریع جمعیت و تغییرات فراوان اجتماعی و صنعتی، رشد عظیمی یافته است. دانش آموزان بایستی در این تغییرات سریع اجتماعی و وقایع تنیدگی زای زندگی، یاد بگیرند که جای خود را در اجتماع پیدا کنند و خود را با مدرسه، اجتماع، همسالان، خانواده و مقامات همراه کنند. عوامل گوناگونی با سازگاری اجتماعی در ارتباط هستند که از جمله مهم ترین آنها عبارت از هویت اجتماعی می باشد. سازگاری عبارت است از رفتار مفید و موثر آدمی در تطابق با محیط فیزیکی و روانی، به گونه ای که نه تنها با تغییرات محیطی هم‌رنگی نکرده و فقط پیروی ناهشیار از آن کفایت نمی کند، بلکه خود نیز می تواند بر محیط تاثیر گذاشته و آن را به گونه ای مناسب تغییر دهد. سازگاری اجتماعی در نوجوانان به عنوان یکی از نشانه های هویت اجتماعی آنان است، از مباحثی است که در دهه های اخیر توجه بسیاری از جامعه شناسان، روانشناسان و مربیان را به خود جلب نموده است، زیرا دوره ی نوجوانی، دوره ی حساسی است و سازگاری اجتماعی نوجوان در این دوره دستخوش تحولات عاطفی، جسمانی و ذهنی فوق العاده شدیدی است و هنوز به طور کامل رشد نیافته است. به همین علت ممکن است تاخیر در بلوغ عاطفی به دنبال خود مشکلات جدی در روابط بین فردی در نوجوانان و چالش های اجتماعی برای آنان پدید آورد. هویت اجتماعی، شناسه ی آن گروه یا حوزه ی اجتماعی است که شخص بدان تعلق داشته و با آن خود را معرفی می کند و در زندگی اجتماعی، خود را نسبت به آن ملتزم، متعهد و وفادار می داند و بنابراین باعث سازگاری بین افراد می شود. فرایند کسب هویت نیز برای نوجوانان یک تکلیف تحولی دوره ی جوانی است که فرد باید برای رسیدن به یک تصویر یکپارچه از خود تلاش کند. دستیابی به هویت، به عنوان توانایی تجربه خود به صورت چیزی یکپارچه و پیوسته در طی زمان و عمل بر اساس آن و رسیدن به تعریفی خاص و منحصر به فرد از خود، از تکالیف دوران نوجوانی به شمار می رود. هویت یک چارچوب شخصی است که به عنوان منبعی برای تفسیر تجارب مورد استفاده قرار می گیرد. منظور از مهارت های ارتباطی، فرایندهای خاصی است که فرد را قادر می سازد به صورتی «شایسته» رفتار کند. مهارت های ارتباطی با تشکیل هویت اجتماعی نوجوانان روابط تنگاتنگی دارند. نوجوانانی که مهارت های ارتباطی مناسبی نداشته باشند در برقراری ارتباط با دیگران و تشکیل هویت اجتماعی دچار مشکل و سردرگمی می شوند. مهارت های ارتباطی برای برقراری روابط اجتماعی ضروری است، چراکه انسان برای ادامه زندگی نیاز به برقراری رابطه با دیگر انسانها دارد. مهارت های ارتباطی اکسپای بوده و شامل مهارت های کلامی و غیر کلامی میشود که فرد باید آنها را یاد بگیرد و در روابط فردی، کاری، تحصیلی و... خود استفاده کند.

نشریه علمی

پژوهش های آموزش و یادگیری

دوره ۲۰، شماره ۲، پیاپی ۳۸
پاییز و زمستان ۱۴۰۲
صص: ۱۸-۳۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۱

مقاله پژوهشی

Journal of

Training & Learning Researches

Vol.20, No. 2, Serial 38

Autumn & Winter
2023-24

pp.: 18-30

بررسی نقش میانجیگر مهارت های ارتباطی در رابطه بین هویت اجتماعی و سازگاری اجتماعی در بین دانش آموزان

دیرستانی

DOI: 10.22070/TLR.2023.18586.1522

بدون شک با شناسایی عوامل موثر بر هویت اجتماعی میتوان گام موثری در جهت طراحی برنامه های کارآمد و کاربردی در جهت بهبود آن برداشت. با توجه به مطالب فوق در این پژوهش دنبال این سوال هستیم، آیا متغیر مهارت های ارتباطی در رابطه بین هویت اجتماعی و سازگاری اجتماعی نقش میانجیگر دارد؟

روش: تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه بین هویت اجتماعی و سازگاری اجتماعی با توجه به نقش میانجیگر مهارت های ارتباطی انجام شد. روش این پژوهش توصیفی-همبستگی بود و در آن با گردآوری اطلاعاتی در مورد هویت اجتماعی و سازگاری اجتماعی با توجه به نقش میانجیگر مهارت های ارتباطی مورد بررسی قرار گرفت. به این منظور، با همکاری اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان پرسشنامه ها در مدارس که به شکل تصادفی خوشه ای انتخاب شده بودند، توزیع و از دانش آموزان خواسته شد به این سؤالات با دقت کامل پاسخ دهند. جامعه پژوهش به تعداد ۶۵۷۰ نفر بود که تعداد ۳۶۲ نفر با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند و به وسیله پرسشنامه های سازگاری اجتماعی کالیفرنیا کلارک و همکاران (۱۹۵۳)، پرسشنامه استاندارد مهارت های ارتباطی و کیلی و همکاران (۱۳۹۱)، پرسشنامه استاندارد هویت اجتماعی صفاری نیا و همکاران (۱۳۹۳) مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته ها: قدرت تاثیر مستقیم سازگاری اجتماعی بر هویت اجتماعی برابر ۰.۳۶ محاسبه شده است که نشان می دهد همبستگی مطلوب است آماره t آزمون نیز ۴.۳۴ به دست آمده است که بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی ۱.۹۶ بوده و نشان می دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. قدرت تاثیر غیر مستقیم سازگاری اجتماعی بر هویت اجتماعی برابر ۰.۴۵ محاسبه شده است که نشان می دهد همبستگی مطلوب است آماره t آزمون نیز ۵.۴۳ به دست آمده است که بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی ۱.۹۶ بوده و نشان می دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. یافته های تحقیق نشان داد سازگاری اجتماعی دانش آموزان با مهارت های ارتباطی و هویت اجتماعی آنها رابطه مستقیم و معناداری دارد، سازگاری اجتماعی دارای اثر مستقیم بر هویت اجتماعی دانش آموزان دوره دبیرستانی شهر کرمان دارد، مهارت های ارتباطی از طریق بهبود درک پیام های کلامی و غیر کلامی و مهارت های گوش دادن باعث افزایش سازگاری اجتماعی در دانش آموزان می شود، مهارت های ارتباطی می تواند سبب بهبود و تقویت هویت اجتماعی در دانش آموزان شود، هویت اجتماعی باعث افزایش سازگاری اجتماعی در دانش آموزان می شود، رابطه مثبت و معناداری بین مثبت انگاری خود با میزان مقبولیت اجتماعی و نیز سازگاری اجتماعی دانش آموزان در مدرسه وجود دارد، متغیر میانجی مهارت های ارتباطی باعث افزایش سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی در دانش آموزان می شود، مهارت های اجتماعی در رابطه میان سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی نقش میانجی دارد.

بحث و نتیجه گیری: می توان عنوان کرد که مهارت های ارتباطی می تواند به دانش آموزان کمک کند تا عواطف و احساسات خود و دیگران را به خوبی بشناسند و آنها را به دقت ارزیابی کنند و از این طریق بتوانند حمایت اجتماعی و عاطفی بیشتری از محیط خود کسب کنند. مهارت های ارتباطی سبب می شود دانش آموزان، بسیاری از ویژگی های روانی خود و طرف مقابل را درک کنند و با شفافیت بیشتری پذیرند. دانش آموزانی که سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی بالایی دارند در تشخیص احساسات و هیجانات خود توانایی بیشتری دارند به همین دلیل بهتر می توانند با چالش ها و استرس ها مقابله کنند و راحت تر می توانند مسئولیت اعمال خود را بپذیرند و بیشتر مسئولیت کارهای خود را بر عهده بگیرند.

کلیدواژه ها: مهارت های ارتباطی، سازگاری اجتماعی، هویت اجتماعی، دانش آموزان

نشریه علمی

پژوهش های آموزش و یادگیری

دوره ۲۰، شماره ۲، پیاپی ۳۸
پاییز و زمستان ۱۴۰۲
صص: ۱۸-۳۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۱

مقاله پژوهشی

Journal of

Training & Learning Researches

Vol.20, No. 2, Serial 38

Autumn & Winter
2023-24

pp.: 18-30

مقدمه

کلی تر می توان گفت که فرهنگ و عناصر مرتبط با آن، از مهم ترین منابع هویت به شمار می روند [۴].

عوامل گوناگونی با سازگاری اجتماعی در ارتباط هستند که از جمله مهم ترین آنها عبارت از هویت اجتماعی می باشد [۵]. وجود سازگاری اجتماعی یکی از مهم ترین ضروریات هر جامعه است که بدون آن هیچ جامعه ای به آرامش نمی رسد. سازگاری اختلاف و تشتت جامعه را فرا می گیرد و در نهایت هرج و مرج و بی نظمی جامعه را فرا می گیرد. از جمله عوامل مهم و ضروری مرتبط با سازگاری اجتماعی هویت اجتماعی می باشد. هویت به عنوان شالوده ی فکری یک فرد جزء اساسی ترین مسایلی است که نسل امروز با آن درگیر است. پاسخگویی به سوالات درباره ی خود و ریشه خود با وجود هجوم انواع مظاهر غرب اهرمی است که سرنوشت آینده کشور را تحت تاثیر قرار می دهد زیرا دانش آموزان به عنوان آینده سازان کشور در صورتی می توانند در راه آبادانی و سازندگی کشور گام بردارند که به آن احساس تعلق داشته باشند.

منظور از مهارتهای ارتباطی، فرایندهای خاصی است که فرد را قادر می سازد به صورتی «شایسته» رفتار کند [۶]. در حقیقت اجتماعی شدن هر فرد، دستاورد مهارت های ارتباطی اوست که قبلا آموخته است. مهارتهای ارتباطی را می توان مشتمل بر مهارت های فرعی (یا خرده مهارت های آن) متفاوت دانست. توانایی گوش دادن فعالانه به عنوان یک مهارت اساسی در روابط بین فردی مورد توجه قرار گرفته است. [۷] نیز معتقد است که گوش دادن عبارت است از فرایند آموخته شده و پیچیده حس کردن، تفسیر، ارزیابی، ذخیره سازی و پاسخ دهی به پیام های شفاهی. گوش دادن موثر، مشارکت فعال در یک گفت و شنود و فعالیتی است که گوینده را در انتقال منظور خویش یاری می کند [۸]. افراد دارای مهارتهای اجتماعی، رفتارهایی از خود نشان می دهند که به پیامدهای مثبت روانی و اجتماعی نظیر رابطه موثر با دیگران و پذیرش توسط همسالان منجر می شود. آنها می توانند حالات هیجانی و عاطفی دیگران را درک کنند و در تنظیم عواطف خود تبحر بیشتری نشان دهند در مقابل، عدم کسب مهارتهای اجتماعی لازم منجر به بروز مشکلات روانشناختی نظیر برقراری ارتباط ناموفق با همتایان، عدم شرکت در فعالیت های اجتماعی، انزوا، طرد شدن از سوی دیگران، اضطراب، افسردگی و پرخاشگری می شود.

سازگاری اجتماعی در نوجوانان به عنوان یکی از نشانه های هویت اجتماعی آنان است، از مباحثی است که در دهه های اخیر توجه بسیاری از جامعه شناسان، روانشناسان و مربیان را به خود جلب نموده است، زیرا دوره ی نوجوانی، دوره ی حساسی است و سازگاری اجتماعی نوجوان در این

زندگی آدمی در نیم قرن اخیر همراه با رشد سریع جمعیت و تغییرات وسیع اجتماعی و صنعتی، تحولات عظیمی یافته است. دانش آموز بایستی در بطن این تغییرات سریع اجتماعی و وقایع تنیدگی زای زندگی، یاد بگیرد که جای خود را در اجتماع پیدا کند و خود را با مدرسه، اجتماع، همسالان، خانواده و مقامات مسئول سازگار کند.

سازگاری عبارت است از رفتار مفید و موثر آدمی در تطابق با محیط فیزیکی و روانی، به گونه ای که نه تنها با تغییرات محیطی همرنگی نکرده و فقط پیروی ناهشیار از آن کفایت نمی کند، بلکه خود نیز می تواند بر محیط تاثیر گذاشته و آن را به گونه ای مناسب تغییر دهد. در واقع، سازگاری رابطه ای است که هر ارگانیسم نیست به وضع موجود با محیط خود برقرار می سازد، حالت تعادل کامل بین محیط و ارگانیسم، حالتی که در آن تمام نیازها برآورد شده و تمام اعمال ارگانیسم، به راحتی صورت می پذیرد [۱]. سازگاری اجتماعی جریانی است که به وسیله آن روابط میان افراد، گروهها و عناصر فرهنگی در وضع رضایت بخشی برقرار باشد، که رضایت متقابل آنها را فراهم سازد. سازگاری و هماهنگ شدن با خود و محیط پیرامون برای هر موجود زنده ای یک ضرورت حیاتی است و تلاش روزمره آدمیان جملگی بر حول سازگاری دور می زند [۲].

هویت اجتماعی در زمره ی موضوعاتی به شمار می آید که در تئوری ها و دیدگاههای گوناگون جامعه شناسی به دلیل قرابت و تداخل معنایی و مفهومی با پدیده های فراگیر نظیر بازنمایی، آگاهی عضویت و تعلق جمعی، انسجام اجتماعی، نمادگرایی و معنا به عنوان تعیین کننده ی جهت گیری های شناختی، عاطفی و عملی افراد مورد توجه ویژه ای قرار گرفته و به شیوه های متفاوتی مفهوم سازی شده است. به همین جهت، اشتغال نظری و عملی به هویت، به مشخصه ی اساسی آثار نظری و تجربی در دوران معاصر در آمده است. هویت اجتماعی، شناسه ی آن گروه یا حوزه ی اجتماعی است که شخص بدان تعلق داشته و با آن خود را معرفی می کند و در زندگی اجتماعی، خود را نسبت به آن ملتزم، متعهد و وفادار می داند و بنابراین باعث سازگاری بین افراد می شود.

یکی از ابعاد مورد مطالعه ی زندگی انسان معاصر که بر سازگاری او تاثیرگذار است هویت اجتماعی اوست [۳] که عوامل گوناگونی در حوزه ی زندگی اجتماعی مانند خانواده، دوستان، مذهب، ملیت، نوع سرمایه های فردی همچون سرمایه های اقتصادی، فرهنگی و ... به عنوان فرایند شکل گیری و از عوامل مرتبط با این سازه بیان می شوند. به بیان

به اظهارنظرهای جمعی، احساسات یا اتفاقاتی که در اطرافتان رخ میدهد، اشاره کرد؛ مهارت ارتباطی همچنین در درک تفاوت نحوه برقراری ارتباط در اشکال مختلف، مانند تعامل چهره به چهره، مکالمات تلفنی و ارتباطات دیجیتالی، مثل ایمیل و شبکه های اجتماعی بسیار مفیداند. مهارتهای ارتباطی در واقع میزان توانایی فرد در انتقال اطلاعات به صورت موثر به دیگران را نشان میدهد. ارتباطی که میان دو نفر به صورت موثر و کارآمد برقرار شود، در نهایت روابط میان انسانها را بهبود میدهد. هر انسان به کمک مهارتهای ارتباطی اطلاعاتی که در اختیار دارد را به شیوه های مختلفی به دیگر افراد منتقل میکند که در این فرآیند اطلاعات و شیوه انتقال آنها حائز اهمیت است. در واقع اینطور میتوان گفت فردی که از مهارت های ارتباطی بهتری برخوردار باشد، شیوه صحیحتری را جهت انتقال اطلاعاتی که در ذهن دارد به کار میگیرد، تا تاثیر خود را بر روی طرف مقابل بگذارد. از آنجایی که داشتن مهارتهای ارتباطی در ایجاد ارتباطات موثر فرد با دیگر انسانها تاثیرگذار است، یادگیری و تقویت آن از اهمیت بالایی برخوردار میباشد [۱۳].

دانش آموزان به ویژه دانش آموزان دوره دبیرستان آینده سازان جامعه هستند و مهارت های ارتباطی و هویت اجتماعی و سازگاری اجتماعی آنان می تواند نقش موثری در بروز توانمندیهای آنها در جهت رشد و توسعه جامعه داشته باشد. بنابراین، بررسی هویت اجتماعی متغیر مهمی است و برای ارتقای آن، ابتدا باید عوامل موثر بر آن را شناسایی و سپس راهکارهایی برای بهبود آن طراحی و اجر کرد. بر اساس بررسیهای پژوهشگر از عوامل موثر بر هویت اجتماعی که کمتر اثر آنها بررسی شده میتوان به مهارت های ارتباطی و سازگاری اجتماعی اشاره کرد. بدون شک با شناسایی عوامل موثر بر هویت اجتماعی میتوان گام موثری در جهت طراحی برنامه های کارآمد و کاربردی در جهت بهبود آن برداشت. با توجه به مطالب فوق در این پژوهش دنبال این سوال هستیم، آیا متغیر مهارت های ارتباطی در رابطه بین هویت اجتماعی و سازگاری اجتماعی نقش میانجیگر دارد؟

فرضیات پژوهش

فرضیه اصلی

- سازگاری اجتماعی دارای اثر مثبت مستقیم و غیرمستقیم بر هویت اجتماعی دانش آموزان دبیرستانی شهر کرمان است.

دوره دستخوش تحولات عاطفی، جسمانی و ذهنی فوق العاده شدیدی است و هنوز به طور کامل رشد نیافته است. به همین علت ممکن است تاخیر در بلوغ عاطفی به دنبال خود مشکلات جدی در روابط بین فردی در نوجوانان و چالش های اجتماعی برای آنان پدید آورد. علاوه براین، رشد اجتماعی مهمترین جنبه ی رشد وجود هر شخصی است و معیار اندازه گیری رشد اجتماعی هرکس سازگاری او با دیگران است [۹]. متغیر مستقل تحقیق حاضر هویت اجتماعی است. هویت اجتماعی به عنوان یکی از نیازهای روانی- اجتماعی و پیشنیاز هرگونه زندگی اجتماعی است که فرصت و امکان برقراری ارتباط پایدار و بامعنا روانشناختی با دیگران را فراهم می آورد [۱۰]. اجتماعی شدن یک فرایند دو جانبه ی ارتباطی میان فرد و جامعه است. به همین دلیل جریانی پیچیده به شمار می آید که ابعاد و جوانب گوناگونی دارد. کسب مهارت های اجتماعی، چگونگی برقراری ارتباط با سایر افراد و سازگاری اجتماعی، از جمله ی این ابعاد هستند. فرایند کسب هویت نیز برای نوجوانان یک تکلیف تحولی دوره ی جوانی است که فرد باید برای رسیدن به یک تصویر یکپارچه از خود تلاش کند. دستیابی به هویت، به عنوان توانایی تجربه خود به صورت چیزی یکپارچه و پیوسته در طی زمان و عمل بر اساس آن و رسیدن به تعریفی خاص و منحصر به فرد از خود، از تکالیف دوران نوجوانی به شمار می رود. هویت یک چارچوب شخصی است که به عنوان منبعی برای تفسیر تجارب مورد استفاده قرار می گیرد و شامل فرضیات، اصول و سازه هایی است که در تعامل با محیط و جهان ساخته می شود [۱۱]. هویت یابی یکی از مهمترین نیازهای افراد در جامعه کنونی است که در کنش متقابل با دیگران ایجاد و پیوسته در جریان و طول زندگی تغییر می کند [۱۲].

مهارت های ارتباطی با تشکیل هویت اجتماعی نوجوانان روابط تنگاتنگی دارند نوجوانانی که مهارتهای ارتباطی مناسبی نداشته باشند در برقراری ارتباط با دیگران و تشکیل هویت اجتماعی دچار مشکل و سردرگمی می شوند. مهارت های ارتباطی برای برقراری روابط اجتماعی ضروری است، چراکه انسان برای ادامه زندگی نیاز به برقراری رابطه با دیگر انسانها دارد. مهارت های ارتباطی اکتسابی بوده و شامل مهارتهای کلامی و غیر کلامی میشود که فرد باید آنها را یاد بگیرد و در روابط فردی، کاری، تحصیلی و ... خود استفاده کند. اگر فرد در برقراری ارتباط موثر با دیگر افراد مشکل داشته باشد، نمیتواند آنطور که باید موفق شود. مهارت های ارتباطی قابلیتی هستند که شما در هنگام ارسال و دریافت انواع اطلاعات از آنها استفاده میکنید؛ از نمونه های آن میتوان

جدول ۱. همبستگی متقابل بین متغیرها

متغیر	سازگاری اجتماعی
مهارت‌های ارتباطی	۰/۷۱۸
مهارت اجتماعی	۰/۴۵۱
روابط مدرسه ای	۰/۳۸۹
روابط خانوادگی	۰/۳۴۱

جدول ۲. نماد متغیرهای تحقیق

نماد	متغیر
MH	مهارت‌های ارتباطی
MS	مهارت اجتماعی
RM	روابط مدرسه ای
RK	روابط خانوادگی
SA	سازگاری اجتماعی
MA	مقبولیت اجتماعی
HS	حس مشارکت
AT	احساس تعلق به جامعه
HV	هویت اجتماعی

تحلیل عامل تاییدی پرسشنامه هویت اجتماعی

تحلیل عاملی تاییدی مقیاس پرسشنامه هویت تحصیلی در شکل زیر ارائه شده است. بار عاملی استاندارد تحلیل عامل تاییدی برای سنجش قدرت بین هر عامل (متغیر پنهان) با متغیرهای قابل مشاهده آن (گویه های پرسشنامه) در تمامی موارد بزرگتر از ۰/۴ به دست آمده است. بنابراین ساختار عاملی پرسشنامه قابل تایید است.

فرضیات فرعی

- بین سازگاری اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کرمان رابطه وجود دارد.
- بین مهارت‌های ارتباطی و هویت اجتماعی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کرمان رابطه وجود دارد.
- بین سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کرمان رابطه وجود دارد.
- مهارت‌های ارتباطی در رابطه بین سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کرمان نقش میانجی دارد.

روش پژوهش

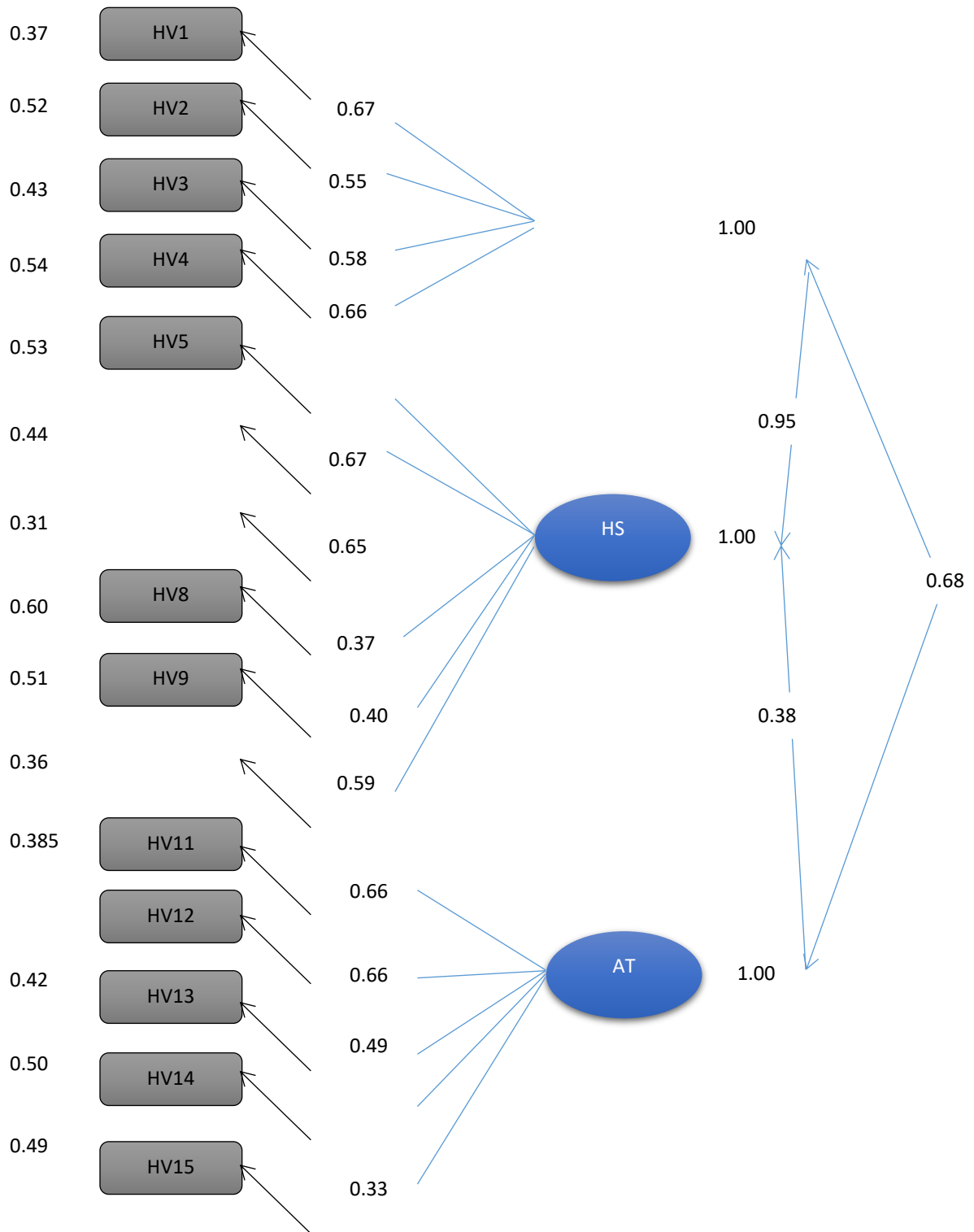
روش این پژوهش توصیفی- همبستگی بود و در آن با گردآوری اطلاعاتی در مورد هویت اجتماعی و سازگاری اجتماعی با توجه به نقش میانجیگر مهارت‌های ارتباطی مورد بررسی قرار گرفت. به این منظور، با همکاری اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان پرسشنامه ها در مدرسی که به شکل تصادفی خوشه ای انتخاب شده بودند، توزیع و از دانش‌آموزان خواسته شد به این سؤالات با دقت کامل پاسخ دهند. سپس پرسشنامه ها جمع آوری شده و مورد بررسی قرار گرفت. جامعه ی آماری مشتمل بر کلیه ی دانش‌آموزان دبیرستان های ناحیه ۱ شهر کرمان در در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به تعداد ۶۵۷۰ نفر که مشغول به تحصیل بودند. در این تحقیق نمونه؛ آماری از طریق فرمول کوکران به تعداد ۳۶۲ و به روش نمونه گیری تصادفی ساده محاسبه گردید. تمام دانش‌آموزان به سؤالات موردنظر پاسخ دادند؛ ابزار اندازه گیری شامل:

- الف- پرسشنامه سازگاری اجتماعی کالیفرنیا توسط کلارک و همکاران (۱۹۵۳) به منظور سنجش سازگاری اجتماعی کالیفرنیا طراحی و تدوین شده است.
- ب- پرسشنامه استاندارد مهارت‌های ارتباطی وکیلی و همکاران (۱۳۹۱)(حسینی، ۱۳۹۳)
- ج- پرسشنامه استاندارد هویت اجتماعی

یافته‌ها

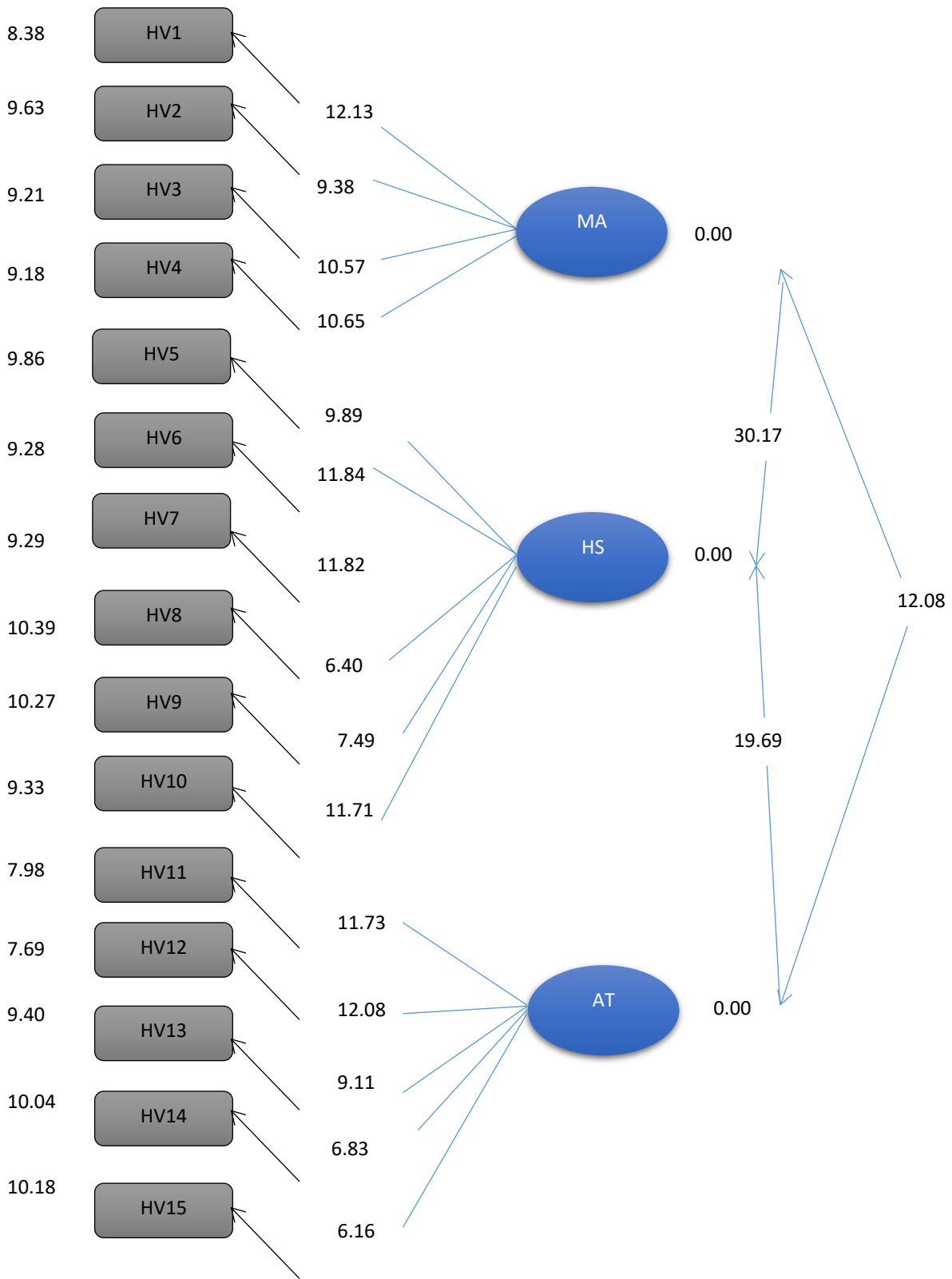
آمار استنباطی

برای آزمون فرضیه های پژوهش نتایج ضریب همبستگی را مورد توجه قرار داده و هر یک از آنها را بررسی می کنیم.

Chi-square=178.92, df=87, p-value=0.00000. RMSEA=0.021

نمودار ۱. بار عاملی استاندارد تحلیل سوالات پرسشنامه سازگاری اجتماعی

Chi-square=178.92, df=87, p-value=0.00000. RMSEA=0.021

نمودار ۲. آماره معناداری **t-value** تحلیل عاملی تاییدی پرسشنامه سازگاری اجتماعی

نیکویی برازش مدل

همچنین از آنجا که شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریباً برابر (۰.۰۲۱) مدل از برازندگی خوبی برخوردار است. همچنین سایر شاخص های نیکویی برازش نیز در بازه مورد قبول قرار گرفته اند که در جدول زیر آمده است.

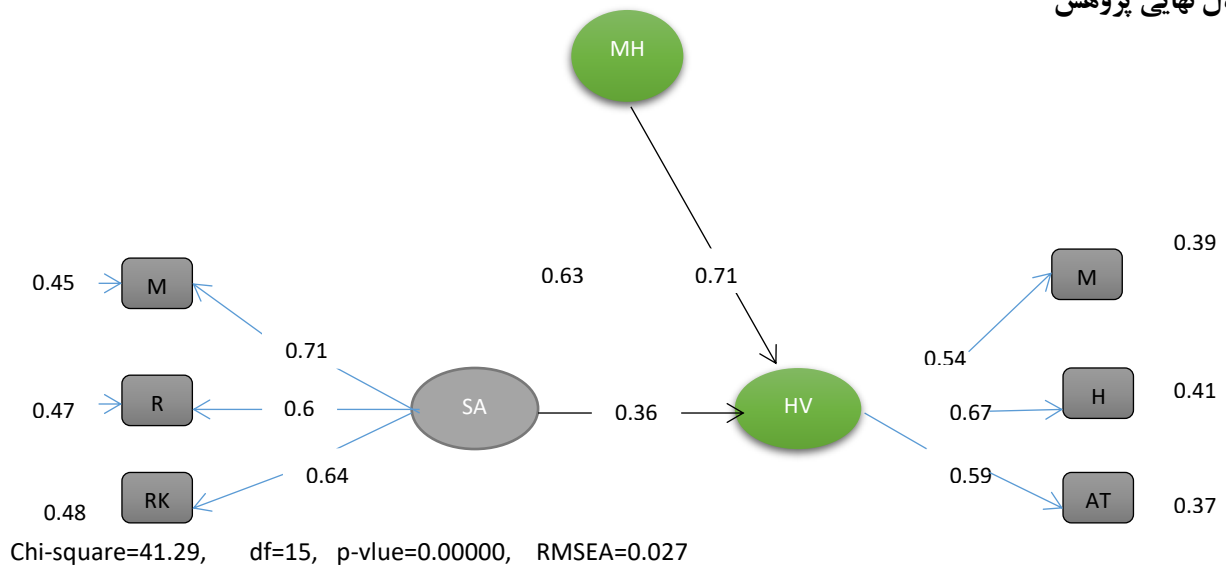
شاخص خی - دو بهنجار برای این مدل عبارت است از:

$$\frac{\chi^2}{df} = \frac{178.92}{87} = 2.06$$

جدول ۳. شاخص های نیکویی برازش تحلیل عاملی تاییدی پرسشنامه سازگاری اجتماعی

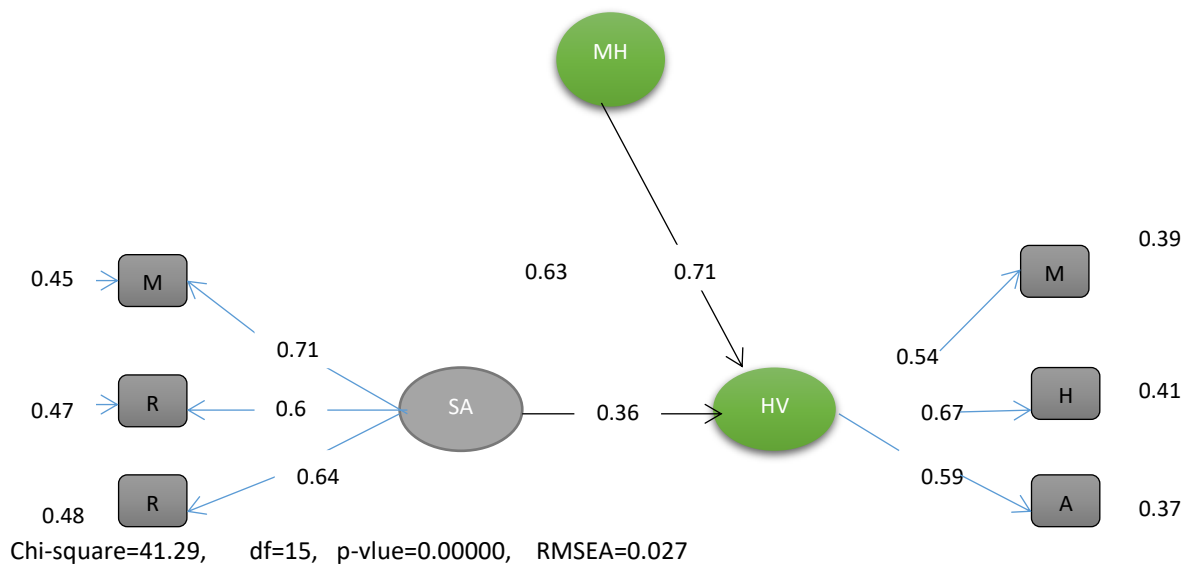
IFI	NNFI	NFI	AGFI	GFI	RMSEA	شاخص برازندگی
0.1	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	<0.1	مقادیر قابل قبول
0.92	0.96	0.98	0.91	0.93	0.021	مقادیر محاسبه شده

مدل نهایی پژوهش

نمودار ۳. نتایج تایید مدل معادلات ساختاری فرضیه های تحقیق

آماره t-value

نمودار ۴. آماره t-value نتایج تایید مدل معادلات ساختاری فرضیه های تحقیق

نیکویی برازش مدل

از آنجا که شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریباً برابر از آنجا که شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریباً برابر ۰.۰۲۷ مدل از برازندگی خوبی برخوردار است. سایر شاخص های نیکویی برازش نیز در بازه مورد قبول قرار گرفته اند که در جدول بالا آمده است.

$$\frac{x^2}{df} = \frac{41.29}{15} = 2.75$$

جدول ۴. شاخص های نیکویی برازش مدل ساختاری فرضیات تحقیق

شاخص برازندگی	RMSEA	GFI	AGFI	NFI	NNFI	IFI
مقادیر قابل قبول	<0.1	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	0-1
مقادیر محاسبه شده	0.027	0.98	0.91	0.94	0.93	0.97

جدول ۵. شاخص های نیکویی برازش مدل تحلیل مسیر

شاخص های نیکویی برازش	نسبت مجذور خی به درجه آزادی	ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب ۲	شاخص نکویی برازش تطبیقی ۳	شاخص نکویی برازش ۴	شاخص نکویی تطبیقی ۵
الگوی مسیر	۲/۷۵	۰/۰۲۷	۰/۹۱	۰/۹۸	۰/۹۲

جدول ۵ نشان می دهد شاخص های نیکویی برازش از برازش مطلوب الگو با داده های گردآوری شده حمایت کرده است. به منظور بررسی سهم میانجی مهارتهای اجتماعی

جدول ۶. برآوردهای استاندارد ضرایب اثر مستقیم، غیر مستقیم و کل متغیرهای هویت اجتماعی، سازگاری اجتماعی و مهارتهای ارتباطی (متغیر میانجی)

مسیر	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل	خطای معیار برآورد	مقدار احتمال (اثر مستقیم)
رابطه هویت اجتماعی با مهارتهای ارتباطی	۰/۶۴		۰/۶۴	۰/۱۲	۰/۰۰۱
رابطه مهارتهای ارتباطی با سازگاری اجتماعی	۰/۷۱		۰/۷۱	۰/۱۷	۰/۰۰۱
رابطه هویت اجتماعی با سازگاری اجتماعی	۰/۳۶		۰/۳۶	۰/۲۸	۰/۰۰۱
رابطه هویت اجتماعی با سازگاری اجتماعی با میانجی مهارتهای ارتباطی	-	۰/۴۵	۰/۴۵	۰/۱۹	۰/۰۰۱

بررسی و تبیین فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی: سازگاری اجتماعی دارای اثر مثبت مستقیم و غیر مستقیم بر هویت اجتماعی دانش آموزان دبیرستانی شهر کرمان است.
 بر اساس نمودارهای ۱-۳ و ۱-۴ قدرت تاثیر مستقیم سازگاری اجتماعی بر هویت اجتماعی برابر ۰.۳۶ محاسبه شده است که نشان می دهد همبستگی مطلوب است آماره t آزمون نیز ۴.۳۴ به دست آمده است که بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی ۱.۹۶ بوده و نشان می دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین می توان گفت سازگاری اجتماعی دارای اثر مستقیم بر هویت اجتماعی دانش آموزان دوره دبیرستانی شهر کرمان دارد. بر اساس نمودارهای ۱-۳ و ۱-۴ قدرت تاثیر غیر مستقیم سازگاری اجتماعی بر هویت اجتماعی برابر ۰.۴۵ محاسبه شده است

که نشان می دهد همبستگی مطلوب است آماره t آزمون نیز ۵.۴۳ به دست آمده است که بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی ۱.۹۶ بوده و نشان می دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین می توان گفت سازگاری اجتماعی دارای اثر مثبت غیر مستقیم بر هویت اجتماعی دانش آموزان دبیرستانی شهر کرمان دارد.

در تبیین نتایج حاصله می توان عنوان کرد که: مهارت های ارتباطی می تواند به دانش آموزان کمک کند تا عواطف و احساسات خود و دیگران را به خوبی بشناسند و آن ها را به دقت ارزیابی کنند و از این طریق بتوانند حمایت اجتماعی و عاطفی بیشتری از محیط خود کسب کنند. مهارت های ارتباطی به دانش آموز کمک می کند تا روابط خوبی با دیگران داشته باشد و جو صمیمانه و اطمینان بخشی ایجاد نموده و از بروز رفتارهای سازش ناپافته جلوگیری نماید. مهارت های ارتباطی

رابطه مستقیم و معناداری دارد. نتایج تحقیق نشان داد که مهارت‌های ارتباطی از طریق بهبود درک پیام های کلامی و غیر کلامی و مهارت‌های گوش دادن باعث افزایش سازگاری اجتماعی در دانش آموزان می شود. در تحقیق عباسی رستمی و رشیدی [۱۴] تحت عنوان بررسی رابطه بین مهارت‌های ارتباطی با سازگاری اجتماعی دانشجویان به این نتایج دست یافتند که مهارت‌های ارتباطی با سازگاری اجتماعی دانشجویان رابطه مثبت و معنادار دارد. بنابراین پیشنهاد می کنند که با برگزاری کارگاه‌های آموزشی در جهت تقویت مهارت‌های ارتباطی در بین دانشجویان زمینه افزایش سازگاری اجتماعی آنان را فراهم آورد این یافته با یافته های پژوهش، ملک زاده و همکاران [۱۱] پارسا مهر و حدت [۱۵] عباس رستمی و رشیدی [۱۴] هم سواست.

دانش آموزان با مهارت‌های ارتباطی بالا قدرت برقراری حفظ روابط دوستانه، خوب و سازنده با یکدیگر دارند. و روابط مطلوب اجتماعی و چگونگی برقراری روابط درست و همزیستی مسالمت‌آمیز باعث سازگاری مناسب اجتماعی آنها می شود. دانش آموزان با مهارت بالا به خوبی با یکدیگر تشریک مساعی نموده، آنها راحت و به یکدیگر اعتماد می کنند، اطلاعاتشان را با یکدیگر به مشارکت می گذارند و با اعضای گروهشان هماهنگ می شوند تا به پیشرفت تحصیلی دلخواه برسند. امیریان و خدایی [۱۶] به این نتیجه رسیدند که آموزش این مهارت‌ها سازگاری اجتماعی کلی دانشجویان را افزایش می دهد. احمدی بنی، امینی، مهرابی، شریفپور لاطانی، و قاسمی [۱۷] نشان دادند که آموزش گروهی مهارت‌های ارتباطی با رویکرد مذهبی سازگاری اجتماعی دانشجویان دختر ساکن در خوابگاه را افزایش داد پس میتوان جهت افزایش سازگاری اجتماعی دانشجویان خوابگاه از آموزش مهارت‌های ارتباطی با رویکرد مذهبی استفاده کرد. از جمله مواردی که موجب سازگاری فرد با اجتماع می‌شوند، تشویق‌ها و حمایت‌های عاطفی در کودکی است. افرادی که مورد تشویق قرار گرفته‌اند ابراز احساساتشان به راحتی است، دقیق‌تر کار می‌کنند و ارتباطات گسترده‌تری دارند. مطمئناً دانش‌آموزانی که کم‌رو و کم ارتباطند، در سازگاری اجتماعی مشکل دارند. مهارت‌های افزایش بر احساسی اجتماعی از طریق آموزش مشارکتی غیرمحسوس تأکید گردید. سازگاری اجتماعی، اقدام متعهدانه و آمادگی برای تغییر است. زمانی که مهارت‌های ارتباطی به‌عنوان توانایی فرد برای ارتباط برقرار کردن با دیگران در جهت برآورده نمودن نیازها، خواسته‌ها، حق و حقوق یا تعهدات به شیوه‌ای قابل قبول، بدون اینکه به نیازها، خواسته‌ها، حق و حقوق یا تعهدات دیگران صدمه‌ای وارد آورد تعریف می‌شود نشان می‌دهد که این

سبب می‌شود دانش‌آموزان، بسیاری از ویژگی‌های روانی خود و طرف مقابل را درک کنند و با شفافیت بیشتری بپذیرند. در این بخش می‌توان به این مسئله اشاره کرد که سازگاری اجتماعی در نوجوانان به عنوان یکی از نشانه های هویت اجتماعی آنان است. هویت اجتماعی به عنوان یکی از نیازهای روانی- اجتماعی و پیشنیاز هرگونه زندگی اجتماعی است که فرصت و امکان برقراری ارتباط پایدار و بامعنا روانشناختی با دیگران را فراهم می‌آورد. نتایج تحقیق نشان داد که سازگاری اجتماعی بر هویت اجتماعی تاثیر دارد و با توجه به سازگاری اجتماعی بالا ظرفیت های مطلوبی در جهت ارتقا و شکل گیری هویت اجتماعی دانش آموزان و همچنین و رشد و شکوفایی هر چه بیشتر آنها فراهم می‌آورد. دارا بودن مهارت‌های ارتباطی مؤثر، موفقیت در برابر تعاملات اجتماعی با محیط را محتمل تر می‌سازد؛ دانش‌آموزانی که از این مهارت‌ها برخوردارند، احتمالاً ارتباطات را به‌عنوان وسیله‌ای در راستای حل مشکلات دانسته و در محیط تحصیل به‌گونه‌ای سازگارتر عمل می‌کنند. این دانش‌آموزان در سایه برقراری ارتباط مؤثر با معلمان و سایر دانش‌آموزان، ضمن کاهش اضطراب و افزایش اشتیاق نسبت به محیط آموزشی، مدرسه را محیطی امن و مفید ارزیابی کرده و در برخورد با کلیه عوامل تحصیلی به‌گونه‌ای سازگار عمل می‌کنند

این یافته با یافته های پژوهش نوابخش و همکاران [۱۳]، عباس رستمی و رشیدی [۱۴]، فالچی و همکاران [۱۰] و ملک زاده و همکاران [۱۱] هم سواست.

دانش آموزانی که سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی بالایی دارند در تشخیص احساسات و هیجانات خود توانایی بیشتری دارند به همین دلیل بهتر می‌توانند با چالش‌ها و استرس‌ها مقابله کنند راحت تر می‌توانند مسئولیت اعمال خود را بپذیرند و بیشتر مسئولیت کارهای خود را بر عهده بگیرند.

فرضیات فرعی

فرضیه فرعی اول: بین سازگاری اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی دانش آموزان دانش آموزان دبیرستانی شهر کرمان رابطه وجود دارد.

بر اساس نمودارهای ۱-۳ ۱-۴ قدرت رابطه مستقیم سازگاری اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی برابر ۰.۶۴ محاسبه شده است که نشان می‌دهد همبستگی مطلوب است. آماره t آزمون نیز ۷.۶۲ بدست آمده است که بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی ۱/۹۶ بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین میتوان گفت سازگای اجتماعی دانش آموزان با مهارت‌های ارتباطی آنها

رشد این توانایی با ارزش را مسدود می‌کند. عوامل متعددی در پرورش هویت افراد، مؤثر است؛ از جمله این عوامل می‌توان به برنامه‌های آموزشی و روش‌های پرورش هویت کمک کرد. از آموزش و برنامه‌ی درسی، اولیا، مربیان، عادات و علایق شخصی و اهداف فرد به‌عنوان عوامل مؤثر در موفقیت‌های آن‌ها یاد می‌کند. هویت، قابل‌آموزش و تمرین است؛ یعنی افراد می‌توانند با تمرین مهارت‌هایی، هویت خویش را افزایش دهند. بسیاری از صاحب‌نظران اعتقاد دارند که هویت، نتیجه‌ی یادگیری‌های فرد است. همچنین معتقدند که وسایل بازی و عوامل اجرای آن احتمالاً در تشویق آن‌ها نقش دارند. دانش‌آموزان با توجه به ویژگی‌های مانند فرآیندهای یادگیری سطح بالاتری، ادارک وسیع‌تر، اهمیت بیشتری نسبت به تحصیل داده و درکی بالاتر از موضوعات درسی نسبت به سایر دانش‌آموزان دارند، از این‌رو تلاش بیشتری از خود نشان می‌دهند و هم یادگیری این دسته از دانش‌آموزان نسبت به دیگران عمیق‌تر است بنابراین مؤثرترین رویکرد برای افزایش هویت از طریق برنامه‌های آموزشی باهدف قرار دادن مهارت‌های ارتباطی می‌باشد. آموزش مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموز را قادر می‌سازد تا دانش، ارزش‌ها و نگرش‌ها را به توانایی‌های بالفعل تبدیل کند. به‌طورکلی آموزش مهارت‌های ارتباطی با درگیر کردن نوجوانان در روش‌های مشارکتی و تعاملی و آموزش اینکه چطور فکر کنند به‌جای اینکه به چه چیزی فکر کنند، در تبیین یافته‌های مربوط به اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی می‌توان بیان کرد که آموزش این مهارت‌ها در دانش‌آموزان موجب می‌شود که آن‌ها استعدادها و توانایی‌های و هویت فردی خود را کشف کنند و خودآگاهی بیشتری را کسب کنند. بنابراین انسان برای بقا به پرورش قدرت خویش در دوران رشد یعنی دوران کودکی نیاز دارد. هویت مانند هوش، حافظه و تفکر موضوعی پویا است. که با استفاده از روش‌های گوناگون (مهارت‌های ارتباطی) آموزش داده می‌شود و رشد و تقویت می‌یابد. آموزش مهارت‌های ارتباطی در دانش‌آموزان گروه آزمایش کمک کرده باعث افزایش هویت و استعداد دانش‌آموزان مؤثر می‌باشد.

فرضیه فرعی سوم: بین سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کرمان رابطه وجود دارد.

بر اساس نمودارهای ۱-۳ ۱-۴ قدرت تاثیر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان با هویت اجتماعی برابر ۰.۳۶ محاسبه شده است که نشان می‌دهد همبستگی مطلوب است آماره t نیز ۴.۳۴ به دست آمده است که بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی ۱/۹۶ بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین می‌توان گفت سازگاری

مهارت‌ها بیشتر جنبه محیطی داشته و تحت تأثیر یادگیری و آموزش می‌باشند. آموزش مهارت‌های ارتباطی به نوجوانان، یکی از مهم‌ترین وظایف خانواده و مراکز آموزشی است. چون فرض بر این است که نوجوانان بدون داشتن این مهارت‌ها قادر نیستند در تعامل اجتماعی با سایرین وظایف خود را انجام دهند. علاوه بر این ضعف مهارت‌های ارتباطی، عامل تعیین‌کننده‌ای در افزایش مشکلات روانی و ناسازگاری اجتماعی کودکان و نوجوانان است و افزایش خشونت، بزهکاری، روی آوردن به مواد مخدر و ترک تحصیل از جمله پیامد کاستی‌های رشد مهارت‌های ارتباطی محسوب می‌گردد

فرضیه فرعی دوم: بین مهارت‌های ارتباطی و هویت اجتماعی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کرمان رابطه وجود دارد.

بر اساس نمودارهای ۱-۳ ۱-۴ قدرت رابطه مستقیم مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان با هویت اجتماعی برابر ۷۱ محاسبه شده است که نشان می‌دهد همبستگی مطلوب است. آماره t آزمون نیز ۸.۶۹ بدست آمده است که بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی ۱/۹۶ بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین می‌توان گفت مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان با هویت اجتماعی آنها رابطه مستقیم و معناداری دارد. نتایج تحقیق نشان داد مهارت‌های ارتباطی می‌تواند سبب بهبود و تقویت هویت اجتماعی در دانش‌آموزان شود. در تحقیق نوابخش و همکاران [۱۳] تحت عنوان بررسی رابطه مهارت‌های ارتباطی با هویت اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد کرمانشاه به این نتایج دست یافتند که بیانگر وجود رابطه معنادار بین دو متغیر مهارت‌های ارتباطی و هویت اجتماعی در سطح اطمینان ۹۵ درصد است. این یافته با یافته‌های پژوهش هدمن و همکاران [۱۸]، نوابخش و همکاران [۱۳] هم‌سو است.

دانش‌آموزان با داشتن مهارت‌های ارتباطی بالا می‌توانند در انجام ورزش‌های فردی و دسته جمعی، شرکت در فعالیت‌های مذهبی و اجتماعی شرکت کنند. به‌طور طبیعی، دختران بیش از پسران به داشتن تعامل با دیگران اهمیت می‌دهند که این امر می‌تواند در مهارت یافتن مطلوب آنان مؤثر باشد. همانگونه که در مبانی نظری و اندیشه صاحب‌نظران اجتماعی در بحث مهارت‌های ارتباطی و هویت اجتماعی ذکر گردیده است، در افزایش آگاهی از آیین‌ها، باورها، دانش‌ها و هنرها مؤثر بوده و موجبات شناسایی عوامل پیوندجامعه را فراهم می‌آورد. هویت اجتماعی موهبتی الهی و همگانی است که ظهور آن مستلزم پرورش است. توجه به گسترش و توسعه‌ی این توانایی با توجه به سرعت شگرف علم، امری ضروری و حیاتی است؛ اما بسیاری از مواقع، وجود موانع مختلفی مسیر

قدرت تاثیر را افزایش می دهد و نقش میانجی مهارتهای ارتباطی در فرضیه حاضر مورد تایید واقع می شود. بنابراین فرضیه پژوهش مینی بر اینکه میان مهارتهای ارتباطی در رابطه میان سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی دانش آموزان نقش میانجی دارد، تایید می شود. نتایج تحقیق نشان داد که متغیر میانجی مهارتهای ارتباطی باعث افزایش سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی در دانش آموزان می شود. در تحقیق نوابخش و همکاران [۱۳] تحت عنوان بررسی رابطه مهارتهای ارتباطی با هویت اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد کرمانشاه به این نتایج دست یافتند که بیانگر وجود رابطه معنادار بین دو متغیر مهارتهای ارتباطی و هویت اجتماعی در سطح اطمینان ۹۵ درصد است. و همچنین در تحقیق عباسی رستمی و رشیدی [۱۴] تحت عنوان بررسی رابطه بین مهارتهای ارتباطی با سازگاری اجتماعی دانشجویان به این نتایج دست یافتند که مهارتهای ارتباطی با سازگاری اجتماعی دانشجویان رابطه مثبت و معنادار دارد. بنابراین پیشنهاد می کنند که با برگزاری کارگاههای آموزشی در جهت تقویت مهارتهای ارتباطی در بین دانشجویان زمینه افزایش سازگاری اجتماعی آنان را فراهم آورد. این یافته با یافته های پژوهش ونگ و آنگ [۲۰]، نوابخش و همکاران [۱۳] و عباس رستمی و رشیدی [۱۴] هم سو است. انسان موجودی اجتماعی است که نیازمند برقراری ارتباط با دیگران است. بسیاری از نیازهای متعالی انسان و شکوفا شدن استعدادها و خلاقیت هایش، فقط از طریق تعامل بین فردی و ارتباطات اجتماعی میتواند ارضاء شود و به فعل درآید به همین دلیل انسان همواره سعی میکند تا مهارتهایی جهت تسهیل ارتباط خود با دیگران کسب کند و بدین وسیله به تکامل شخصی خود بیفزاید. مهارتهای ارتباطی موثر کمک بزرگی در جهت برقراری ارتباط و روابط اجتماعی دانش آموزان در راستای فعالیتهای دسته جمعی و همچنین فعالیتهای مذهبی اجتماعی ایجاد کرده و روحیه دانش آموزان را بالا می برد. [۲۱]

منابع

- 1- Bechtoldt, M. N. Go tmann, A. Moslener, U. & Pauw, W. P. (2021). Addressing the climate change adaptation puzzle: a psychological science perspective. *Climate Policy*, 21(2), 186-202. doi:10.1080/14693062.2020.1807897.
- 2- Masoon & Fritsche, I. (2021). We need climate change mitigation and climate change mitigation needs the 'We': a state-of-the-art review of social identity effects motivating climate change action. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 42, 89-96.

اجتماعی دانش آموزان با هویت اجتماعی آنها رابطه مستقیم و معناداری دارد. نتایج تحقیق نشان داد که هویت اجتماعی باعث افزایش سازگاری اجتماعی در دانش آموزان می شود. یافته های مطالعه نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین مثبت انگاری خود با میزان مقبولیت اجتماعی و نیز سازگاری اجتماعی دانش آموزان در مدرسه وجود دارد. و همچنین بر اساس یافته های پژوهشی [۱۹] مقبولیت گروهی با شاخص های سازگاری فردی، اجتماعی و عزت نفس رابطه مثبت دارد. پیشرفت تحصیلی با سه شاخص سازگاری اجتماعی، فردی و عزت نفس رابطه مثبت دارد و عزت نفس نیز با شاخص های مقبولیت گروهی، سازگاری اجتماعی، فردی رابطه مثبت دارد. دانش آموزان با وجود سازگاری اجتماعی بالا توانایی شرکت در محافل اجتماعی، مجالس سخنرانی، بازی های دسته جمعی و همچنین فعالیتهای مذهبی اجتماعی را دارند و بهتر با یکدیگر تعامل برقرار کرده و به موفقیت های بزرگی دست پیدا می کنند در تبیین نتایج به دست آمده می توان گفت هویت اجتماعی به عنوان یکی از پدیده های تحولی تأثیر زیادی بر سازگاری نوجوانان دارد. پس می توان به طور خلاصه بیان کرد که متغیر هویت اجتماعی با متغیرهای رشد، هویت، رشد خود و عزت نفس که همگی نشانگر قابلیت «خود» و «سازگاری» هستند رابطه مثبت دارند و با شاخص هایی همانند احساس ایمنی و همبستگی خانوادگی (مؤلفه سازگاری) که نشانگر رابطه با دیگران می باشد، دارای رابطه منفی می باشد. همچنین می توان گفت که متغیر هویت اجتماعی با متغیر افسردگی، فشار روانی و مصرف مواد مخدر (مؤلفه های سازگاری) که بیانگر مشکلات رفتاری هستند رابطه مثبت دارد؛ بنابراین شاهد مشاهده نظمی مشخص در ارتباط با شاخص های سازگاری و هویت اجتماعی هستیم.

فرضیه فرعی چهارم: مهارتهای ارتباطی در رابطه بین سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی دانش آموزان دبیرستانی شهر کرمان نقش میانجی دارد.

به منظور بررسی اثر میانجی سازگاری اجتماعی در فرضیه مورد بحث، بایستی اثر مستقیم دو سازه را با اثر غیر مستقیم در حالت دخیل ساختن متغیر میانجی مهارتهای ارتباطی مورد بررسی قرار داد تا در صورت افزایش اثر بتوان اثر میانجی مهارتهای ارتباطی را قابل قبول دانست. در فرضیه حاضر اثر مستقیم سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی ۰.۳۶ می باشد اثر غیر مستقیم سازگاری اجتماعی و هویت اجتماعی در صورت وجود متغیر میانجی مهارتهای ارتباطی ۰.۴۵ است. باتوجه به کمتر بودن اثر مسیر مستقیم از مسیلهای غیر مستقیم، بنابراین وجود متغیر میانجی مهارتهای ارتباطی

- ۱۵- پارسامهر، مهربان و حدت، الهه، ۱۳۹۵، بررسی رابطه بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی دانشجویان، فصلنامه علمی پژوهشی توسعه اجتماعی، دوره ۱۱، شماره ۲، صفحه ۶۵-۹۴
- ۱۶- امیریان، فرشته؛ خدایی، مهدی (۱۳۹۷) اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباط مؤثر و جرأت‌مندی بر سازگاری اجتماعی دانشجویان، فصلنامه پژوهش‌های بالینی ایران. دوره ۱ شماره <https://civilica.com/doc/833251>
- ۱۷- احمدی بنی زهرا، امینی علیرضا، مهربانی طیبیه، شریف پور لاطانی اسدالله، قاسمی رضا. تأثیر آموزش گروهی مهارت‌های ارتباطی با رویکرد مذهبی بر میزان سازگاری اجتماعی دانشجویان دختر. روان پرستاری. ۱۳۹۵؛ ۴ (۶): ۱-۷
- 18- Hedman, E. Mortberg, E. Hesser, H. Clark, D.M. Lekander, M. Andersson, E. & Ljotsson, B. (2013). Mediators in psychological treatment of social anxiety disorder: Individual cognitive therapy compared to cognitive behavioral group therapy. *Behavior Research and Therapy*, 51(10), 696-705.
- ۱۹- براتوند، م. (۱۳۷۶). بررسی رابطه ساده و چند-متغیری مقبولیت گروهی و عزت-نفس با پیشرفت تحصیلی و سازگاری فردی اجتماعی دانش-آموزان سال سوم راهنمایی شهر اهواز. پایان-نامه کارشناسی ارشد روان-شناسی-تربیتی. دانشکده روان-شناسی و علوم تربیتی. دانشگاه شهید چمران اهواز، ص ۸۰.
- 20- Wong, S. & Ang .R. P. (2007). "Emotional competencies and maladjustment in Singaporea adolescen.
- ۲۱- باوزین فاطمه، سپهوندی محمدعلی، غضنفری فیروزه. اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی دختران نوجوان افسرده. آموزش پرستاری. ۱۳۹۷؛ ۷ (۱): ۴۸-۵۰.
- 3- Rahmani, A. & Khani Hanjani, N. (2017) Investigation on the effect of CLOOB social network on member's social identity. *socio-cultural Development Studies*, 6(1), 9-34.
- 4- Garcia, J. A. & Sanchez, G. R. (2021) Latino politics in America: Community, culture, and interests.
- 5- Frank, E. Eakin, H. & Lo pez-Carr, D. (2011) Social identity, perception and motivation in adaptation to climate risk in the coffee sector of Chiapas, Mexico.
- 6- Hargie, Q. & Dickason, D. (2004). *Skilled interpersonal communication*. London Routledge.
- 7- Steel, L. (1991). Interpersonal correlates of trust and self-disclosure. *Psychological Reports*, 68, 1319-1320.
- ۸- چهارسوقی، امین، حامد (۱۳۸۱). بررسی کارکرد مهارت گوش دادن مؤثر در سازمان، تدبیر ۱۳، (۱۳۰): ۶۲-۵۴.
- ۹- توکلی، زهره (۱۳۹۳)، رابطه خودکنترلی و عملکرد خانواده با سازگاری اجتماعی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۱۰- فالحی، زهرا. کوچک انتظار، رؤیا. صادقی، زهره (۱۳۹۹) مدل یابی اعتماد اجتماعی بر اساس هوش اجتماعی، هویت اجتماعی و انزوای اجتماعی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر تهران. *مجله روان‌شناسی اجتماعی* سال چهاردهم، شماره ۵۸، ویژه‌نامه سال ۱۳۹۹، صفحات مقاله: ۲۰۹-۲۱۹.
- ۱۱- ملک زاده، سمانه، علیپور، وحیده، و رضایی، رامین. (۱۳۹۵). رابطه سبک‌های هویت و سازگاری اجتماعی با خودکارآمدی تحصیلی در کارآموزان اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای شهر تهران. همایش مهارت آموزی و اشتغال. SID. <https://sid.ir/paper/833933/fa>
- 12- Liu. J, Thomas. J, S, Higgs. (2019). relationship between identity social behaviors and intentions eating and norms social. 230-217, 82.
- ۱۳- نوابخش، فرزاد. رویین تن، مریم. سلیمانی، حمیدرضا. امینی، عباس. موسوی، ابوالفضل (۱۴۰۰) بررسی رابطه مهارت‌های ارتباطی با هویت اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد کرمانشاه. فصلنامه مطالعات علوم اجتماعی، دوره چهارم- شماره سه.
- ۱۴- رشیدی، پریسا و عباس رستمی، نجیبه، ۱۳۹۹، اهمیت و نقش طراحی گرافیک در بازاریابی، ششمین کنفرانس ملی علوم انسانی و مطالعات <https://civilica.com/doc/1233455>